

raad voor cultuur
raad voor cultuur
raad voor cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 86
fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

datum: **28 NOV. 2005**
uw kenmerk: C/S&A/05/1993
uw brief van: 21 september 2005
ons kenmerk: arc-2005.02594/2

onderwerp: ontwerp-selectielijst archiefbescheiden op het beleidsterrein *Sociale Voorzieningen* over de periode 1940-2004 voor de zorgdragers de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Buitenlandse Zaken, Defensie, Economische Zaken, Financiën, Justitie, Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Verkeer en Waterstaat, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen

Zeer geachte mevrouw Van der Laan,

1. In uw hierboven vermelde brief vraagt u de Raad voor Cultuur advies over de ontwerp-selectielijst op het beleidsterrein *Sociale Voorzieningen* over de periode 1940-2004 die hierboven genoemde overheidsorganen in hun hoedanigheid van zorgdrager in de zin van de Archiefwet 1995 willen doen vaststellen.
In uw brief verzocht u de Raad om binnen acht weken advies uit te brengen. Hij biedt u bij deze zijn bevindingen¹ aan.
2. De Raad heeft de ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. De Raad adviseert u deze selectielijst vast te stellen voor de periode 1940-2004, met inachtneming van de in dit advies gemaakte opmerkingen.
De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies beantwoord.

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad.

3. *Toetsing van procedurele aspecten*

§ 3.1. Ontwerp-lijst

Deze ontwerp-lijst is tot stand gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-) overheid, de zogenaamde methode Institutioneel Onderzoek (IO). Aan het ontwerp is een onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het rapport *Sociale Voorzieningen deel 2. Een herzien institutioneel onderzoek op het beleidsterrein sociale zekerheid ten aanzien van de sociale voorzieningen, (1940-) 1996 – 2004* (z.p., 2005, niet gepubliceerd). Tevens is gebruik gemaakt van het eerste rapport institutioneel onderzoek op dit beleidsterrein, *Sociale Voorzieningen. Een institutioneel onderzoek op het beleidsterrein sociale zekerheid ten aanzien van de sociale voorzieningen, 1940-1996* (PIVOT-rapport nr. 89, 's-Gravenhage 2002).

Deze selectielijst fungeert deels ter vervanging van een bestaande selectielijst (voor de minister van SZW), deels als een nieuw selectie-instrument (voor de overige zorgdragers).

§ 3.2. Driehoeksoverleg

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen.

Hieruit is de Raad gebleken, dat dit overleg voor alle aanvragende zorgdragers was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft. Al ten tijde van de voorbereiding van het driehoeksoverleg is een historicus uitgenodigd om als externe deskundige een historisch-maatschappelijke analyse (HMA) uit te voeren.

§ 3.3. Terinzagelegging

De openbare terinzagelegging, die gelijktijdig met deze adviesprocedure liep, heeft voor zover nu bekend niet geresulteerd in reacties.

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten*

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerp-lijst (§ 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§ 4.3).

§ 4.1. De reikwijdte van de ontwerp-lijst en het driehoeksoverleg

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen over de periode 1940-2004 waarvan de neerslag valt onder de archiefwettelijke zorg van bovengenoemde zorgdragers.

De Raad complimenteert de betrokken zorgdragers en Nationaal Archief met het feit dat de vaststellingsprocedure breed is ingezet en dat alle betrokken zorgdragers daaraan hebben deelgenomen (dit in tegenstelling tot de procedure bij de vorige versie).

In het verslag van het driehoeksoverleg ontbreken onder de actoren die onder de minister van SZW vallen de Rijksconsulenten sociale zekerheid.

§ 4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria

Uit het driehoeksverslag blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur.

§ 4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen

De Raad is er, op basis van het verslag driehoeksoverleg en de ontwerp-lijst die daar het resultaat van is, van overtuigd dat de ontwerp-lijst grotendeels recht doet aan de selectiedoelstelling en in voldoende mate rekening houdt met het cultuurhistorisch belang, het administratieve belang en het belang van de recht- en bewijszoekende burgers. Bij een aantal waarderungen en afwegingen die daaraan ten grondslag liggen, zet hij echter vraagtekens. In de navolgende paragraaf gaat de Raad nader in op zijn bedenkingen.

5. Nadere beoordeling van de ontwerp-lijst

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst bezien. Deze geeft hem aanleiding tot het plaatsen van de hierna volgende opmerkingen.

handelingen met betrekking tot wet- en regelgeving

Er is voor gekozen om onder handeling 7 vrijwel alle wet- en regelgevende handelingen bijeen te brengen. De Raad staat positief tegenover deze keuze, maar bij de wijze waarop dit gebeurd is, stelt hij enige vraagtekens. Blijkbaar zijn regelgevende handelingen die afgesloten zijn in de onderzoeksperiode niet meegenomen. Maar er zijn ook lopende handelingen geformuleerd, zoals nr. 525, 585 en 589, die vallen onder nr. 7.

In het BSD is deze handeling met een dubbele waardering gewaardeerd, nl. B 1 en V 5 jaar voor regels niet op beleid gericht. In het verslag driehoeksoverleg wordt echter alleen van een waardering met B 1 gesproken. Is de tweede waardering later toegevoegd?

Het grootste probleem bij deze dubbele waardering is de vaagheid van het begrip 'regels niet op beleid gericht', wat wordt daarmee bedoeld? Zijn dat regels met betrekking tot de uitvoering? Deze vallen echter onder nr. 525 (direct volgend op nr. 7) en deze handeling is gewaardeerd met B 5. Zijn het regels ten aanzien van de financiering? Deze staan echter nog in veelvoud bij de diverse regelingen. Worden de besluiten tot vaststelling van normbedragen hiertoe gerekend? Er kan over gediscussieerd worden of dit beleidsvaststelling is of technische uitvoering van beleid. Nog daargelaten of dergelijke besluiten van algemene strekking als een zelfstandig besluit moet worden gezien of als onderdeel van de wet, AMvB of ministeriële regeling waarin deze bedragen ingevuld worden.

De Raad is het eens met de opvatting dat van de totstandkoming van bepaalde AMvB's en ministeriële regelingen het dossier niet bewaard hoeft te worden en dat volstaan kan worden met de regeling zoals hij in het Staatsblad of de Staatscourant is verschenen. Het is echter in de redactie van de waardering van handeling 7 onduidelijk waar de grenzen liggen en voor welke AMvB's en ministeriële regelingen de B of de V geldt. De Raad vraagt zich ook af of de selecteurs goed in staat zullen zijn om te bepalen of een regeling onder de eerste of tweede categorie valt. De Raad adviseert u, bijv. door een uitgebreide toelichting bij de waardering van handeling 7, helderheid te scheppen in wat verstaan wordt onder 'regels niet op beleid gericht'.

N.B. De gebruikelijke waardering voor vernietigbare handelingen m.b.t. tot het stellen van regels is 'V x jaar *na vervanging of intrekking van de regeling*'.

Verder valt bij vergelijking van de bestaande BSD met de ontwerp-lijst de Raad op dat de waardering B 4 in het BSD die geldt voor 'het stellen van regels direct gerelateerd aan de hoofdlijnen van het beleid' in de ontwerp-lijst vrijwel overal is vervangen door een B 1. Het gaat echter in veel gevallen niet om hoofdlijnen van het handelen en/of het beleid, maar om regels betreffende de uitvoering en een waardering met B 5 zou meer op zijn plaats zijn.

Bij de verschillende zorgdragers (ministers van SZW, BZK, VWS en vakminister) worden als product van handeling 7 dezelfde wettelijke regelingen genoemd. De Raad vraagt zich af het nodig is om bij elke zorgdrager al deze dossiers te bewaren en of niet volstaan kan worden met één bewaarpunt, bijv. de minister van SZW of de eerstverantwoordelijke minister.

Handeling 545: Het verlenen van vrijstelling van gestelde regelen.

Handeling 546: Het verlenen van ontheffing van gestelde regelen.

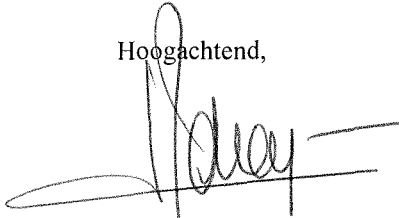
Handeling 547: Het verlenen van een vergunning.

Deze handelingen zien er uit als nood-handelingen – voor het geval dat. Omdat niet nader bepaald is waarvoor vrijstelling, ontheffing dan wel vergunning voor wordt verleend, kan men niet bepalen of het hier over hoofdlijnen van het handelen gaat of maatschappelijk belangrijke gebeurtenissen. Waarom dan de nrs. 545 en 546 met B gewaardeerd en 547 met V? Omdat deze besluiten al blijkbaar niet erg vaak voorkomen – anders waren er wel specifieke vrijstellingen, ontheffingen en vergunningen gedefinieerd –, stelt de Raad voor de (mogelijke) neerslag van alle drie te bewaren of met een V te waarderen onder verwijzing naar art. 5e Archiefwet voor wat betreft de bijzondere gevallen.

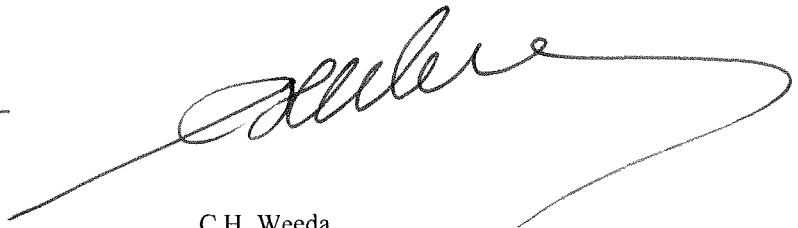
6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor de periode 1940-2004 met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

C.H. Weeda
Algemeen secretaris